

za nicotný jakýkoliv krok, jenž některého z manželů má pohnouti, by svolil k rozvázání manželství, neboť tím právě stala by se ochrana manželství, zaručená zákony, klamnou. Měl-li tedy žalovaný žalobkyni, jak tato ve sporu tvrdí, k tomu, by dala své manželství rozvésti a po případě rozloučiti, za slibu, že ji pojme za manželku a že vše jí nahradí, by za účelem dosažení souhlasu svého manžela k rozvázání manželství převzala veškeré náklady sporu a zřekla se výživného jak pro sebe, tak pro dítě, pošetší z tohoto manželství, nutno uvažovati, zda tím vzešel žalobkyni po zákonu platný nárok vůči žalovanému, když bylo jí slíbeno plnění za rozvázání zákonem chráněné, mravní instituce, manželství, když tento slib jest v rozporu s dobrými mravy a proto nicotný. Žalobkyně, tvrdíc, že žalovaný nesplnil slibu, domáhá se náhrady škody, jež prý jí vzešla tím, že, věříc slepě žalovanému, podnikla kroky k rozvázání manželského svazku se svým manželem, čímž jednak pozbyla vyhlídky na budoucí zaopatření se žalovaným, jednak ztratila zaopatření, plynoucí jí z posavadního manželství nejen pro svou osobu, ale i pro manželské dítě. Žalovaný vůbec popírá, že slibil, že žalobkyni pojme za manželku, jakož i že jí všechno nahradí. Bude tedy nyní usuzovati, zda lze žalobkyni za daných okolností přiznati požadovanou náhradu škody, a zkoumati, zda daný slib manželský po právu vůbec trval a zda může žalobkyně z důvodu porušení (nedodržení) tohoto slibu dovozovati nárok na náhradu škody, třebaž ji skutečně vzešla. Z jiného právního důvodu žalobkyně nárok na náhradu škody neuplatňuje a proto nelze se jinými, snad možnými, důvody právními zabývati. Jelikož názor odvolacího soudu, že se nárok žalobkyně nezakládá na nicotném slibu, podle shora zmíněných úvah jest právně mylný, musilo býti rekursu žalovaného vyhověno a rozhodnuto, jak se stalo.

Čís. 3854.

Jednoroční lhůta §u 43 konk. ř. k odpůřčí žalobě jest lhůtou práva hmotného. Ustanovení §u 89 org. zák. nelze tu použiti. O tom, zda žaloba odpůřčí byla podána včas, lze rozhodnouti pouze rozsudkem.

(Rozh. ze dne 13. května 1924, R II 149/24.)

Na jmění družstva byl dne 6. února 1923 vyhlášen úpadek. Odpůřčí žalobu správce úpadkové podstaty, zadanou na soudě dne 11. února 1924, soud první stolice zamítl usnesením jako opožděnou. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvnímu soudu, by o žalobě jednal. Důvody: Jednoroční lhůta k podání odpůřčí žaloby ve smyslu §u 43 (2) konk. ř. je ovšem lhůtou propadnou, lhůtou zákonnou, ale není lhůtou práva hmotného, neboť § 43 konk. ř. upravuje formální řízení pro uplatňování odpůřčího nároku v úpadku. Zda je užití ustanovení §u 89 org. zák. též na lhůty práva hmotného, když jest zachování nějakého práva podmíněno tím, aby bylo učiněno podání v soudním řízení, jest sporno. Dle doslovu §u 89 org. zák. není podkladu pro to, že dlužno jmenovanými tam lhůtami zákonnými vyrozumívati

pouze lhůty procesního řízení a nikoliv i lhůty práva hmotného. Z tohoto důvodu, pak z úmyslu §u 89 org. zák., aby strany, které mají učiniti podání na soudě, nepřišly ku škodě, když nebydlí v místě soudu, jest odůvodněn náhled, že jest užiti §u 89 org. zák. též na lhůty práva hmotného, jež jsou stanoveny pro soudní podání. Protože je lhůta § 43 (2) konk. ř. takovou lhůtou, lze u ní užiti § 89 org. zák. Že byla žaloba u poštovního úřadu v Ž. podána 5. února 1924, tedy před uplynutím jednoroční lhůty, jest nade vší pochybnost zjištěno.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Nesprávným je náhled rekursního soudu, že jednoroční lhůta §u 43 (2) konk. ř. je lhůtou práva procesního proto, že tento paragraf upravuje formální řízení pro uplatňování odpůřčího nároku v úpadku. Třeba se tu stanovila lhůta k podání žaloby, neupravuje se způsob řízení úpadkového ani sporného. Že jde o lhůtu práva hmotného, vyplývá z toho, že nezachování lhůty má za následek ztrátu nároku samého, tedy přímý následek, týkající se práva hmotného, nikoliv jen újmu procesní. Zachování lhůty je hmotnou podmínkou samého odpůřčího nároku. Stejně mylným je názor rekursního soudu, že § 89 zákona o organizaci soudů vztahuje se i na lhůty zákonné práva hmotného. Plyne to z historického vzniku tohoto ustanovení. Původně bylo zařazeno v návrhu civilního řádu soudního jako třetí odstavec §u 135 osnovy a teprv později přeneseno do zákona o organizaci soudů a neprojeven nijak úmysl, že ustanovení ono má míti širší platnost i na lhůty materiálního práva. Dle původního zařazení mělo se ustanovení to vztahovati jen na lhůty procesní civilního řádu soudního, přesazením mělo se dosíci platnosti na procesní lhůty civilního řízení vůbec. Tak stále rozhoduje nejvyšší soud. Leč přes mylné odůvodnění jest usnesení rekursního soudu správným. Posouzení otázky včasného podání žaloby odpůřčí je otázkou práva hmotného, hmotného oprávnění samého odpůřčího nároku. O takových otázkách nelze však rozhodovati pouhým usnesením bez ústního jednání se stranami. (§§ 176, 178, 390 c. ř. s.). Plyne to i z §u 230 c. ř. s., dle něhož lze žalobu vrátiti jen tehdy, není-li dle údajů žalobních příslušným soud, není-li žaloba přípustna pro nedostatek procesní způsobilosti stran nebo jejich zákonného zastoupení. Vrácení žaloby tedy nastává, není-li základních podmínek pro projednání sporu vůbec. Jinak nutno naříditi prvý rok, tedy zavéstí jednání sporné. Z toho plyne, že i o žalobě, jež dle vlastních údajů nároku žalobního neodůvodňuje, nutno jednati sporně. Prvý soud neměl proto bez ústního jednání se stranami zamítnouti žalobu pouhým usnesením, třeba byl toho názoru, že žaloba pro opozděnost není snad včas podána a nárok propadl. Nemohlť ani z údajů žaloby seznati, kdy vyhláška úpadku byla na úřední desce konkursního soudu přibita (§ 75 kon. ř.). Správně tedy — ovšem z nepřiléhavých důvodů — rekursní soud usnesení prvního soudu zrušil a nařídil provedení jednání sporného.